

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Східноєвропейський національний університет імені Лесі Українки
Факультет іноземної філології
Кафедра німецької філології

СИЛАБУС

нормативної навчальної дисципліни

Практикум з перекладу

Рівень вищої освіти	перший (бакалаврський)
Галузь знань	03 Гуманітарні науки
Спеціальність	035 Філологія
Освітньо-професійна програма	Мова і література (німецька). Переклад

Силабус навчальної дисципліни «Практикум з перекладу» підготовки бакалавра, галузі знань 03 Гуманітарні науки, спеціальності 035 Філологія, за освітньою програмою «Мова та література (німецька). Переклад».

Розробник: Застровська Софія Олександрівна, кандидат філологічних наук, професор, професор кафедри німецької філології

Силабус навчальної дисципліни затверджено на засіданні кафедри німецької філології

Протокол № 5 від 24 лютого 2020 р.

Силабус навчальної дисципліни перезатверджено на засіданні кафедри німецької філології

Протокол № 1 від 27 серпня 2021 р.

Зміни до силабусу внесено на підставі рішення засідання науково-методичної комісії факультету іноземної філології

Протокол № 7 від 03 лютого 2022 р.

Силабус навчальної дисципліни перезатверджено на засіданні кафедри німецької філології

Протокол № 10 від 04 лютого 2022 р.

Завідувач кафедри:

(Застровська С. О.)

I. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітня програма, освітній ступінь	Характеристика навчальної дисципліни
Денна форма навчання	03 Гуманітарні науки, 035 Філологія, Мова і література (німецька). Переклад, бакалавр	Нормативна навчальна дисципліна
Кількість годин/кредитів 60/2		Рік навчання - I
		Семестр - 2
ІНДЗ: <u>немає</u>		Лекції - немає
		Практичні (семінарські) - 26 годин
		Самостійна робота - 30 годин
		Консультації - 4 години
	Форма контролю: екзамен	
Мова навчання	Українська/німецька	

II. Інформація про викладача

Прізвище, ім'я та по батькові	Застровська Софія Олександрівна
Науковий ступінь	кандидат філологічних наук
Вчене звання	професор
Посада	професор кафедри німецької філології
Контактна інформація	м. т. 066 3975163
	sofijazastrovska@gmail.com
Дні занять	Згідно розкладу

III. Опис дисципліни

1. Анотація курсу.

Силабус нормативної дисципліни «Практикум з перекладу» складено відповідно до Наказу МОН України № 869 від 20.06.2019 року «Про затвердження стандарту вищої освіти за спеціальністю 035 Філологія для першого (бакалаврського) рівня вищої освіти» та ОПП підготовки бакалавра напряму 035 «Філологія», «Мова і література (німецька). Переклад». Предметом вивчення навчальної дисципліни є основні поняття перекладознавства та їх використання у практичній діяльності.

2. Пререквізити.

Пререквізити курсу передбачають наявність у студентів базових знань та навичок, які вони отримали за шкільною програмою та розвинули протягом першого семестру навчання у вузі від початкового рівня А1 до рівня А2. Постреквізитами курсу передбачається опанування студентами низки компетентностей.

3. Мета і завдання навчальної дисципліни.

Метою викладання навчальної дисципліни «Практикум з перекладу» є формування та розвиток навичок і вмінь студентів у царині перекладу з німецької мови на українську і навпаки текстів художньої літератури та публіцистики відповідно до структури навчальної дисципліни.

Основними **завданнями** вивчення дисципліни є:

- виробити у студентів навички перекладу та сформувати у них фонові знання в даній галузі та розширити їх лексичний запас;
- виробити у студентів навички письмового і усного перекладу, що включає вивчення лексичних і граматичних особливостей перекладу, принципів перекладацьких трансформацій та інтерпретацій текстів;
- ознайомити студентів з типовими засобами перекладу конструкцій німецької мови, що викликають труднощі та забезпечити вивчення термінологічного апарату з перекладознавства.

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти повинні:

знати:

- такі перекладацькі прийоми, як диференціація, конкретизація, генералізація, антонімічний переклад, смисловий розвиток, компенсація втрат, транслітерація, транскрипція, калькування, асіміляція та інші;
- особливості перекладу антропонімів, топонімів, астронімів, назв витворів мистецтва, газет і журналів, інтернаціоналізмів, слів-реалій, композитів.

вміти:

- виконувати однобічний та двобічний переклад з української на німецьку і з німецької на українську мови текстів художньої літератури та публіцистики у відповідності з загальноєвропейськими рекомендаціями.

Методи навчання та дослідження:

- пояснювально-ілюстративний;
- частково-пошуковий;
- проблемно-пошуковий;
- дослідницький;
- активний;
- інтерактивний.

4. Результати навчання (компетентності). Відповідність компетентностям ОПШ.**Загальні компетентності:**

ЗК 3. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

ЗК 4. Здатність бути критичним і самокритичним.

ЗК 5. Здатність учитися й оволодівати сучасними знаннями.

ЗК 6. Здатність до пошуку, опрацювання та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК 7. Уміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.

ЗК 8. Здатність працювати в команді та автономно.

ЗК 9. Здатність спілкуватися іноземною мовою.

ЗК 11. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

Спеціальні (фахові компетентності):

ФК 2. Здатність використовувати в професійній діяльності знання про мову як особливу знакову систему, її природу, функції, рівні.

ФК 6. Здатність вільно, гнучко й ефективно використовувати мову(и), що вивчається(ються), в усній та письмовій формі, у різних жанрово-стильових різновидах і реєстрах спілкування (офіційному, неофіційному, нейтральному), для розв'язання комунікативних завдань у різних сферах життя.

ФК 7. Здатність до збирання й аналізу, систематизації та інтерпретації мовних і літературних фактів, інтерпретації та перекладу тексту.

ФК 8. Здатність вільно оперувати спеціальною термінологією для розв'язання професійних завдань.

ФК 9. Усвідомлення засад і технологій створення текстів різних жанрів і стилів державною та іноземними мовами.

ФК 11. Здатність до надання консультацій щодо дотримання норм літературної мови та культури мовлення.

ФК 13. Здатність володіти екстралінгвальною компетентністю, тобто знаннями про побут, традиції та звичаї, економічні й географічні особливості, а також основні історичні факти німецькомовних країн.

ФК 14. Здатність здійснювати письмовий та усний переклад різножанрових текстів із дотриманням лексичної, граматичної, синтаксичної і стилістичної еквівалентності та функціональної адекватності.

ФК 15. Здатність володіти різними видами стратегій і методів для здійснення ефективної перекладацької діяльності та прийомами забезпечення якості перекладу (вичитування, редагування, зворотний переклад).

Результати навчання:

ПРН 1. Вільно спілкуватися з професійних питань із фахівцями та нефахівцями державною та іноземними мовами усно й письмово, використовувати їх для організації ефективної міжкультурної комунікації.

ПРН 2. Ефективно працювати з інформацією: добирати необхідну інформацію з різних джерел, зокрема з фахової літератури та електронних баз, критично аналізувати й інтерпретувати її, впорядковувати, класифікувати й систематизувати.

ПРН 3. Організовувати процес свого навчання й самоосвіти.

ПРН 7. Розуміти основні проблеми філології та підходи до їх розв'язання із застосуванням доцільних методів та інноваційних підходів.

ПРН 10. Знати норми державної та іноземних літературних мов та вміти їх застосовувати у практичній діяльності.

ПРН 11. Знати принципи, технології і прийоми створення усних і письмових текстів різних жанрів і стилів державною та іноземними мовами.

ПРН 14. Використовувати мови, що вивчаються, в усній та письмовій формі, у різних жанрово-стильових різновидах і реєстрах спілкування (офіційному, неофіційному, нейтральному), для розв'язання комунікативних завдань у побутовій, суспільній, навчальній, професійній, науковій сферах життя.

ПРН 20. Усвідомлювати загальнолюдські й національні морально-духовні цінності для формування особистої відповідальної громадянської позиції і здатності діяти у професійних і навчальних ситуаціях із позицій академічної доброчесності та професійної етики.

ПРН 21. Забезпечувати лексичну, граматичну, синтаксичну і стилістичну еквівалентність та функціональну адекватність у процесі письмового та усного перекладу різножанрових текстів.

ПРН 22. Послугуватися різними видами стратегій і методів для здійснення ефективної перекладацької діяльності та прийомами забезпечення якості перекладу (вичитування, редагування, зворотний переклад).

5. Структура навчальної дисципліни

Назви змістовних модулів і тем	Разом	Практ. заняття	Сам. Роб.	Конс.	Форма контр/бали
Змістовий модуль 1. Загальна характеристика компетентностей, стратегій і тактик перекладача					10 б.
Тема 1. <i>Компетентності, стратегії і тактики перекладача. Етапи перекладу.</i>	5	2	2	1	ПЗ+Д+ТНТ
Тема 2. <i>Перекладацькі трансформації.</i>	6	2	4	-	ПЗ+Д+ТНТ
Тема 3. <i>Переклад власних назв.</i>	9	4	4	1	ПЗ+Д+ТНТ+МКР
Всього за ЗМ 1	20	8	10	2	
Змістовий модуль 2. Переклад складних слів (іменники, прикметники)					10 б.

Тема 4. Переклад складних іменників.	8,5	2	6	0,5	ПЗ+Д+ТНТ
Тема 5. Переклад складних прикметників.	8,5	4	4	0,5	ПЗ+Д+ТНТ+МКР
Всього за ЗМ 2	17	6	10	1	
Змістовий модуль 3. Переклад реалій, інтернаціоналізмів					10 б.
Тема 6. Переклад реалій.	6	4	2		ПЗ+Д+ТНТ
Тема 7. Переклад інтернаціоналізмів.	9	4	4	1	ПЗ+Д+ТНТ
Тема 8. Хибні друзі перекладача.	8	4	4		ПЗ+Д+ТНТ+ПМКР
Всього за ЗМ 3	23	12	10	1	
Разом за семестр	60	26	30	4	30 б.

*Форма контролю: ПЗ – практичне заняття, Д – доповнення, ТНТ – тренінг наукових термінів, МКР – модульна контрольна робота, ПМКР – підсумкова модульна контрольна робота.

6. Завдання для самостійного опрацювання.

Самостійна робота студентів включає:

- самостійну підготовку до аудиторних практичних занять;
- укладення словника наукових термінів;
- переклад запропонованих текстів з німецької мови на українську та навпаки з зазначенням застосованих перекладацьких трансформацій.

IV. Політика оцінювання

Політика щодо відвідування: Відвідування занять є обов'язковим компонентом оцінювання, яке впливає на нарахування балів за поточне оцінювання. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, міжнародне стажування) навчання може відбуватись в онлайн формі за погодженням у деканаті.

Політика щодо академічної доброчесності (<https://ra.vnu.edu.ua/wp-content/uploads/2020/11/Kodeks-akademichnoyi-dobrochesnosti.pdf>):

Списування під час контрольних робіт заборонені (в т. ч. із використанням мобільних девайсів).

Політика щодо дедлайнів та перескладання: Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку. Перескладання модулів відбувається із дозволу деканату за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).

Політика викладача щодо студента: Студентам можуть бути зараховані результати навчання, отримані у формальній, неформальній та/або інформальній освіті (професійні курси/тренінги, громадянська освіта, онлайн-освіта, стажування). Процес зарахування врегульований [Положенням про визнання результатів навчання, отриманих у формальній, неформальній та/або інформальній освіті ВНУ імені Лесі Українки](#). Згідно встановленого порядку можуть бути визнаними результати навчання, які за тематикою, обсягом вивчення та змістом відповідають одному заліковому модулю в цілому (але не більше 6 кредитів за навчальний рік), так і його окремому змістовому модулю, темі (темам), які передбачені цим силабусом.

Сумарна кількість балів, яку студент отримує при засвоєнні змістових модулів за 100-бальною шкалою, визначає його підсумкову оцінку.

Поточний контроль (мах = 40 балів)			Підсумковий контроль (мах = 60 бал.)		Загальна к-сть балів	
Модуль 1		Модуль 2	Модуль 3			
ЗМ 1	ЗМ 2	ЗМ 3	Сам. Роб.	ПМКР		Усна відпов.
10	10	10	10	30	30	100

При вивченні курсу студент виконує такі види робіт: підготовка до аудиторних практичних занять, виконання самостійних завдань. Навчальний курс закінчується у II семестрі екзаменом. Сумарна кількість балів, яку студент отримує при засвоєнні змістових модулів за 100-бальною шкалою, визначає його підсумкову оцінку за шкалою ECTS.

Переведення оцінки в шкалу ECTS та національну шкалу здійснюється за схемою:

V. Шкала оцінювання (національна та ECTS)

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
90 – 100	A	Відмінно
82 – 89	B	Дуже добре
75 - 81	C	Добре
67 -74	D	Задовільно
60 - 66	E	
1 – 59	Fx	Незадовільно

Поточне оцінювання, яке має на меті перевірку рівня знань студента, здійснюється викладачем протягом семестру на практичних заняттях у межах змістового модуля. Поточне оцінювання включає в себе поточну роботу студента під час практичних занять (максимум 10 балів), оцінку самостійної роботи студента (максимум – 10 балів). Максимальна оцінка студента за поточне оцінювання становить 40 балів.

Екзаменаційний контроль, який здійснюється провідним викладачем, має на меті перевірку рівня знань студента під час виконання ПМКР та усної відповіді. Максимальна кількість балів, яку студент може набрати за екзамен (Модуль 3), становить 60 балів, з яких 30 балів – оцінка за ПМКР, 30 балів – за усну відповідь. Якщо студент погоджується з результатом, який він отримав за поточний контроль і написання ПМКР, він має право не складати екзамен в усній формі.

Критерії оцінювання самостійної роботи студентів

На завершення навчального курсу студент пред'являє укладений ним словник наукових термінів по курсу та письмовий переклад запропонованих текстів. За виконання самостійної роботи нараховується максимально 10 балів.

Критерії оцінювання знань студентів на екзамені

Екзамен складається з двох частин: 1) написання ПМКР (максимум – 30 балів) та 2) усна відповідь (максимум – 30 балів).

В оцінці знань студентів враховується:

- 1) достатність обсягу відповіді (повна, недостатньо повна, неповна);
- 2) обізнаність з основними поняттями, принципами, законами, правилами навчальної дисципліни;
- 3) логічність викладу матеріалу;
- 4) обґрунтованість власних міркувань;
- 5) уміння інтегрувати та диференціювати знання теоретичного матеріалу та застосовувати їх при виконанні практичних завдань.

Відповідь вважається *повною (30 балів)*, якщо студент повністю оволодів матеріалом, обізнаний з усіма поняттями і термінами навчального курсу і адекватно оперує ними під час відповідей на поставлені питання, а також посилається на наукові дослідження з навчальної дисципліни, ознайомлений зі спеціальною літературою; демонструє здатність аналізувати факти, аргументувати власні судження теоретичними і фактичними положеннями, підсумувати сказане висновками.

Відповідь вважається *недостатньо повною (20 балів)* за умов непоганого володіння знаннями з навчального предмету. Відповідь студента має бути правильною й обґрунтованою. Студент повинен продемонструвати знання теоретичного матеріалу, навички самостійної навчально-пізнавальної діяльності, здатність викладати матеріал в певній логічній послідовності. Допускаються незначні помилки, які не впливають на загальне розуміння викладеного матеріалу.

Відповідь вважається *неповною (10 балів)*, якщо продемонстровані знання з предмету носять фрагментарний і поверхневий характер. Теоретичні і фактичні знання відтворюються репродуктивно, без глибокого осмислення, аналізу, порівняння, узагальнення. Студент обізнаний з літературними джерелами з навчальної дисципліни, але не може дати достатньо критичної їх оцінки; допускає суттєві помилки, які порушують логіку викладення матеріалу.

Екзамен вважається *нескладеним* за умов неправильної або неповної відповіді, яка свідчить про нерозуміння поставленого завдання. Студент не володіє понятійно-категоріальним апаратом, необізнаний з літературою з навчальної дисципліни і допускає грубі помилки у викладенні матеріалу.

Додаткові заохочувальні бали

Студенти, які є членами наукових проблемних груп, авторами статей і тез, доповідачами на наукових конференціях, переможцями та активними учасниками фахових студентських олімпіад, мають право протягом семестру за кожен виконаний вид діяльності одноразово отримати додаткові заохочувальні бали до відповідного ОК, якщо здійснена активність здобувачів відповідає профілю курсу. У цьому випадку студент інформує викладача/ів про свої здобутки. Викладач має право самостійно визначити валідність, заявлених студентом отриманих результатів та приймає рішення щодо зарахування або незарахування таких балів:

- 3 бали – за результативну роботу у студентській проблемній групі (систематичне відвідування, обговорення), публікацію тез (підготовку матеріалів конференції) або виступ/и на конференції/ях без публікації/й, участь у I етапі Всеукраїнської студентської олімпіади;

- 5 балів – за публікацію статті/ей у збірнику студентських наукових праць, перемога у I етапі Всеукраїнської студентської олімпіади;

- 10 балів – за публікацію статті (статей) у збірнику наукових праць, що входить до категорії Б, або призове місце на II етапі Всеукраїнської студентської олімпіади;

- 15 балів – за перше місце на I етапі Всеукраїнської студентської олімпіади.

Здобувачам освіти можуть бути зараховані результати навчання, отримані у формальній, неформальній та/або інформальній освіті (професійні (фахові) курси/тренінги, громадянська освіта, онлайн-освіта, стажування). Процес зарахування регулюється Положенням про визнання результатів навчання, отриманих у формальній, неформальній та/або інформальній освіті ВНУ імені

Лесі Українки і рішенням науково-методичної комісії факультету від 03.02.2022 року, протокол № 7, та витягом з протоколу № 5 засідання кафедри німецької філології від 24 листопада 2020 р.

За умови представлення здобувачами освіти документів (сертифікатів, свідоцтв тощо), що засвідчують отримані результати та відповідають тематиці, обсягу та результатам навчання, які співпадають з ПРН ОК, здобувачі мають право одноразово отримати додаткові бали до семестрового оцінювання однієї дисципліни.

VI. Рекомендована література та інтернет-ресурс

Основна література:

1. Енциклопедія перекладознавства : у 4 т. Т. 1 : пер. з англ. / за ред.: Івз Гамбієра та Люка ван Дорслара ; за заг. ред.: О. А. Кальниченка та Л. М. Черноватого. Вінниця : Нова Книга, 2020.
2. Енциклопедія перекладознавства / пер. з англ., за ред. О.А.Кальниченка та Л.М.Черноватого. Том 2. Вінниця : Нова книга, 2020. 276 с.
3. Застровський О. А., Застровська С. О., Зубач О. А., Пасик Л. А. Практикум з перекладу. Луцьк: Вежа-Друк, 2021. 137 с.
4. Застровський О. А. Актуальні питання перекладознавства: метод. розробка для студ. ф-ту романо-германської філол. спец. «Мова та література (німецька)» / Олександр Анатолійович Застровський. Луцьк: Волин. нац. ун-т ім. Лесі Українки, 2009. 72 с.
5. Кам'янець В. М. Відтворення німецьких власних назв українською мовою / Кам'янець В. М. // Іноземна філологія. Вип. 111. Л.: ЛНУ, 1999. С. 262-270.
6. Назаркевич Х. Я. Основи перекладознавства = Grundkurs Translatologie: в 2 ч. Ч. 1: Теоретичний курс: навч. посібник / Христина Назаркевич. Львів: Видавничий центр ЛНУ імені Івана Франка, 2010. 298 с.
7. Огуй О. Д. Актуальні проблеми німецько-українського перекладу / Огуй О. Д. Чернівці: Рута, 2004. 256 с.

8. Теорія та практика перекладу (німецька мова): підруч. для студ. вищ. навч. закл. / Т. Р. Кияк, О. Д. Огуй, А. М. Науменко. Вінниця: Нова кн., 2006. 592 с.
9. Hansen Gyde. Erfolgreich übersetzen. Entdecken und Beheben von Störguellen / Gyde Hansen. Tübingen: Gunter Narr, 2006. 310 S.
10. Kußmaul Paul. Verstehen und Übersetzen / Paul Kußmaul. Tübingen: Narr, 2007. 217 S.
11. Schneiders Hans-Wolfgang. Allgemeine Übersetzungstheorie. Verstehen und Wiedergeben / Hans-Wolfgang Schneiders. Bonn: Romanistischer Verlag, 2007. 247 S.

Додаткова література:

1. Зорівчак Р. П. Реалія і переклад / Зорівчак Р. П. Монографія. Львів: Вид-во при ЛНУ, 1989. 216 с.
2. Зорівчак Р. П. Фразеологічна одиниця як перекладознавча категорія / Р. П. Зорівчак. Львів: Видавництво при Львівському державному університеті ЛДУ, 1983. 176 с.
3. Латышев Л. К. Технология перевода / Латышев Л. К. М.: НВИ-Тезаурис, Eco Umberto. Quasi dasselbe mit anderen Worten. Über das Übersetzen / Umberto Eco / aus dem Italienischen von Burkhard Kroeber. München; Wien: Carl Hanser Verlag, 2006. 462 S.
4. Методологічні проблеми перекладу на сучасному етапі / за ред. С. О. Швачко та ін. Суми: СумДУ, 1999. 195 с.
5. Немецко-русский и русско-немецкий словарь «ложных друзей переводчика» / сост. К. Г. Готлиб. М.: СЭ, 1972. 448 с.
6. Krüger-Lorenzen. Deutsche Redensarten und was dahintersteckt / Krüger-Lorenzen. München: Wilhelm Heyne Verlag, 1990. 864 с.
7. Steiner George. Nach Babel. Aspekte der Sprache und des Übersetzens / George Steiner / Deutsch von Monika Plessner. Frankfurt/Main: Suhrkamp, 2004. 487 S.

8. Journal of Translation and Technical Communication Research. URL: transkom - Journal of Translation and Technical Communication Research
9. Übersetzung – Translation - Traduction: ein internationales Handbuch zur Übersetzungsforschung / herausgegeben von Harald Kittel, Armin Paul Frank, Norbert Greiner u.a. Berlin; New York: Walter de Gruyter, 2004. 1060 S.
10. Juma. Das Jugendmagazin. № 3/99.
11. Juma. Das Jugendmagazin. № 2/2001.
12. vitamin de. Das deutsche Jugendjournal. № 31. 2007.
13. vitamin de. Das deutsche Jugendjournal. № 32. 2007.
14. vitamin de. Das deutsche Jugendjournal. № 36. 2008.